Ч. 303. (474). Львів, Середа дня 13 грудня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В зайнятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	26·— К.
„ півроку	13·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймасть ся лиш оплачені, а звертасть ся тільки важнійші застережені. — „Українське Слово" продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

На св. Андрея...

Другий вже раз стрічає український загал день св. Андрея з невисказаною тугою у серцю. У сей час живійше, як колинебудь, являєть ся перед очима нашої душі величня стать Того, котрого так і хотілоб ся повитати з днем Його іменин, зложити у Його стіп з серця пливучі, як слеза чисті бажаня... Та дарма. Груба насила, далекі простори, вязничі мури віддїлили Його від нас, що так щиро Його полюбили, що так сильно до Нього привязалисъ, що так високо Його цїнимо і Ним дорожимо.

І мусимо собі сказати, що той пієтизм до особи Митрополита Андрея не повстав у нас відрухово, він не має нічого спільного з ідолопоклонством рабів перед висшими сього світа, у нім нема ні крихітки якоїсь штучної формалістики, принятого звичаю, принятої моди.

Зовсім справедливо підносять небуденні заслуги нашого Митрополита і вичисляють численні Його фондації, обильні жертви на народні цїли і знаменні виступи в обороні прав українського народу. Не слід також забувати про цінні Його заслуги для американської України, котрій Він придбав двох епископів.

Та помимо того не у сім, хоч як для нас цінним, лежить жерело тої сердечности до Митрополита. Воно сягає глибше.

Поминаємо Його приязність, ввічливість, лагідність, вирозумілість і культурність, сї прикмети чисто особисті. Поминаємо Його покору, працьовитість, обовязковість і строгість супроти власної особи. Звернемо тільки увагу на одну сторону Його характеру.

Наслідком ріжних внїшних впливів виробив ся в християнській церкві тип священиків, а передовсім епископів, скажім лагідне, бюрократів. Христос у них не такий, яким нам Його зображають евангелисти, лагідним, вирозумілим, люблячим Батьком, а якимсь зимним, строгим, невблаганим, а передовсім до пересади дрібничковим судією. Дух евангельської любови заступлений у них правилом формалістичних приписів.

Митрополит Андрей далекий від такого типу. Своїм бистрим умом зрозумів Він гаразд духа християнської віри, а своєю залізною волею примінив ся вповні до нього, переняв ся ним, переродив ся в нїм. І так вийшов правдивий, непопсований формалістикою, ідеальний тип Христового епископа. Посеред нас зявив ся Муж давних, лїпших, славних часів католицької Церкви.

І тут голевка, хоч може не для всіх свідома причина того пієтизму. Тут також жерело всїх прочих і прикмет і заслуг і подвигів Митрополита Андрея.

* * *

В одній кореспонденції, писаній ще з Курська, доносить Митрополит, що мучить Його велика туга за рідним краєм, за своїми людьми...

Бідний Вязню! Ми відчуваємо вповні Твій біль, та прийми де свого відома, і се нехай буде для Тебе відрадою у Твоїм горю, що і за Тобою тужать, тужать мілїони українських сердець...

Про скликане парляменту.

На думку парляментарних кругів буде парлямент скликаний протягом місяця січня. Докладного реченця годі ще нині означити, бо се залежить від часу, коли відбудеть ся коронація на Угорщині. Догадують ся тільки, що парлямент зійдеть ся зараз по коронаційних угорських торжествах, щоб присяга на конституцію в Австрії відбулась безпосередно по коронації на Угорщині.

Нема ще також ніяких рішень про час триваня сесії, ані про програму обрад. Невідомо ще також, чи і коли відбудеть ся сесія делеґацій.

В парляментарних кругах говорено ще про замір правительства підвисшити посольські дієти і продовжити законодатний період. Та про такі заміри правительства фактично нічого доси не відомо.

Президент міністрів др Кербер має відбути з партіями парляменту і палати панів наради над політичними питанями звязаними зі скликанем парляменту. Від висліду сих конференцій залежать всі рішеня, що доторкають ся парляменту.

„Новоє Время" про Українців.

Розбуджена в наслідок звороту польської справи жура російських націоналістів перед будучими претенсіями також иньших народностий Росії, проявляєть ся виступом „Нового Времени" (з 10 падолиста) проти свіжо порішеного основаня у Київі ґімназії з українською викладною мовою. „Новоє Время" пише: „Годі приглядатись байдужно хочби найменшому упосліджуваню російської літературної мови серед міліонів, що мешкають між Карпатами а Тихим Океаном. Похід проти всеросійської культурної єдности, передовсім кожда уступка супроти Українців, виходить тільки в хосен Відня".

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Природа і мистецтво.

(Кінець).

XIV.

Наближуємо ся до краю. Правда, питань на тему „Природа і мистецтво" ми не вичерпали. Ми й не мали того на меті. До тогож „Слово від перекладчика нарису В. Бельше", вийшло ні менше ні більше, як десять разів більше від самого нарису. В самій речі було воно задумане на небільше, як кількашпальтову ремарку. Алеж коли ми вже почали, то крок за кроком насували ся нові питаня, на які в нас ще ніхто не відповідав. В результаті вийшло щось в роді „Вступу до історії мистецтва". Пишучи з дня на день ми не могли устерегти ся від певного рода неясностий, час до часу непевностий, яких би не було, колиб в нас була думка писати книжку. В кождому случаю ми вистерігали ся помилок, якіб могли вийти з односторонности. Ішли — найкориснійшою для популярного нарису „золотою серединою". Коли ходить о науку взагалї, ми не сказали нічого нового, але коли ходить о оброблене того питаня в нашій літературі, то ми зачепили його перші. І саме ся обставина повинна не в одному нас виправдати.

У нас вже починає давати себе відчувати недостача так естетичної як і історико-мистецької літератури, що більше, тут і там стрічаємо симпатичні спроби в напрямі заспокоєня тої недостачі. Слідів систематичної, зорґанізованої праці на тім поли у нас поки що нема. Ряд наших фейлетонів, з яких колись сподїємо ся опрацювати більш повну і вичерпуючу книжку, се одна з тих перших спроб.

Незалежно від історичного і фактичного матеріялу, замкненого в рамах нашого нарису, спробуємо найти провідну його ідею.

Коли ми поставили собі на початку питане про відношене мистецтва до природи, то історико-естетичною методою прийшли до слідуючих заключень:

Одним з творів природи був чоловік, а одним з його творів є мистецтво. В своїй основі воно призначене службі Краси. Почате з наслїдованя природи підніма€ть ся до синтези елементів Краси в природі.

Відірвати ся від природи, мистецтво не може і не сміє, але іти за нею сліпо, се теж не його завдане.

Відірвати ся від неї не може, так як сам його творець, чоловік, звязаний з природою безлічю ниток, але наслідувати її не сміє, бо наслідуване не є творчістю, а мистецтво, се творчість.

Мистецтво залежне від природи, як квітка від ріллї, на якій росте. Але воно висше від неї. Висше вже тим, що бере в природи тільки те, що досконале а припадкове, дрібничкове полишає на боці. Кромі того висше воно своєю синтетичною гармонією над елементарним хаосом в природі.

Колиб хто хотів, міг би назвати природу материю мистецтва, так, як вона є материю чоловіка. Ми одначе признаємо чоловікови в широкій мірі самостійне становище в природі, а природу можемо пошанувати епітетом учительки.

Мистецтво згине тоді, коли божевільні хеміки пустять в світ племя „homunculus-ів" — штучних людий, в яких жилах плистиме хемічний розчин замість крови а серце заступить машинка до накручуваня. Поки що одначе ми не віримо в таку можливість, через що віримо в вічність мистецтва.

Коли нині, з огляду на суспільно-економічні умови мистецтво доступне ще в великій мірі для вибранців, то будучність його лежить там, де воно стане загально зрозуміле і усім до житя конечне, без огляду на стан і уряд.

З окрема українське мистецтво, що доперва на наших очах пробуджуєть ся до самосвідомости, має перед собою величне призначене задивувати собою весь світ. Що уповажнює нас до такого виразу, скажемо при нагоді.

Писано у Львові 18. XI.— 10. XII. 1916.

Світова війна.

По погромі Румунії.

ВІДЕНЬ. З Стокгольму доносять: Загальне число втрат в румунській армії, вчисляючи в те убитих, ранених, загублених і взятих в полон, обчисляють на близько 300.000 людий.

ВІДЕНЬ. З Стокгольму доносять: Сюди надійшли останні дневники з перед упадку Букарешту. Останні воєнні звідомлення, які в них поміщено, потішають мешканців міста одноцільністю фронту коаліції. Румунія на думку Йонеску, може довіряти без шкоди коаліції, а по її побіді повстане вона як Фенікс з попелу. Часопись „Adeverul“ пише: Румунія гине невинно, дальшу війну мусить коаліція сама провадити.

ВІДЕНЬ. З Женеви доносять: Преса стверджує одноголосно програну кампанію в Волощині як для Росії, так і для Румунії. Клемансо іде ще дальше і каже, що через погром Румунії ціла балканська політика коаліції дістає смертельний удар. „Journal des Debats“ висказує признане славно обдуманим і щасливо переведеним плянам осередних держав. Особно машерувати, а спільно бити — обходить тут знаменитий тріумф. Руссо пише в „Petite Parisiene“: Боротьба коло Букарешту покінчена, Румуни відступають на схід, Макензен має свободу ділання. Німці проявляють неповздержну ініціятиву і найсмілійший цинізм, а ми тимчасом радимо на тайних засіданях.

Греція приготовляє ся до війни.

ЛЬОНДОН. З Риму доносять: Після приватної відомости з Атен, робить ся в цілій Греції широкі військові приготованя. Відбуває ся реквізиція коний і возів. В Атенах оголошено воєнний стан. Не видко вже Венізелістів. Вязниці переповнені.

До дневника „Times“ доносять з Сири під датою 8. с. м.: Після відомостий з Атен, панує в місті супокій. Військові приготованя тривають дальше. Зачувати, що до Атен і околиці стягнено 20.000 війська. Посли порозуміня просили о вияснене в справі сеї концентрації війська. Президент міністрів відповів, що се стало ся в ціли удержаня ладу. Ожидають ноти порозуміня, котра між иньшим зажадає випущеня увязнених Венізелістів. Імовірно зажадає вона також усуненя теперішного кабінету. Загально думають, що король відкине те жадане і удасть ся в глибину краю. Правительственна преса признає, що увязнено 1600 приклонників Венізельоса. Атенського бурмістра і 188 осіб обвинено о зраду стану. Кольонії держав порозуміня виносять ся з Атен. Французи удали ся на Крету.

Важні наради в головній кватирі.

БЕРЛІН. Канцлер Німеччини Бетман Гольвеґ перебуває якраз в великій головній кватирі, де ведуть ся важні наради. Під теперішну пору перебувають в головній кватирі: цісар Вільгельм, король Людвик баварський і Ціммерман.

Нечайне скликане німецького парляменту.

БЕРЛІН. Скликаня німецького парляменту на 11. с. м. прийшло так несподівано, що навіть посли до парляменту нічого про скликане не знали. Канцлер Бетман Гольвеґ повідомив доперва з головної кватири президента парляменту Кемпфа про скликане засіданя. З надзвичайним напруженєм ожидають не лише політичні круги, але цілий загал заповідженої заяви канцлера. Бесіда його порушить також справу Румунії. Міністри союзних держав Німеччини зїхались до Берліна на спільну нараду і візьмуть імовірно участь в засіданях парляменту.

Румунський відворот загрожений.

ВІДЕНЬ. Паризькі дневники доносять: Боять ся, що по занятю Букарешту і Плоєшті одинока відворотна лінія, яку ще має російсько-румунська армія, а саме дорога, що веде через Fourei-Ciuiniza буде перетята в наслідок дальшого походу армії осередних держав.

ВІДЕНЬ. „Corriere della Sera“ стверджує що по занятю Букарешту осередні держави не перестануть наступати і ведуть дальше свою офензиву. В Молдавії передпеля російсько-румунської позиції находять ся в сильнім огни тяжкої ворожої артилерії.

Влучене румунських військ до російської армії.

ВІДЕНЬ. Медіоляньскі часописі доносять з Петербурга, що останніми днями відділи румунських військ влучено до російської армії, а також і команда перейшла фактично в руки Росії.

Положене на російськім фронті.

По останнім наступі Брусілова в напрямі на Володимир Волинський з кінцем жовтня, настав на цілім довгім російськім фронті від балтійського моря по Карпати зглядний супокій. Брусілов придумував між тим над иньшим операційним пляном і приготовляв ся до проломаня Карпатського фронту. Те понехане Брусілововом своїх первісних операційних плянів не було по нутру його французьких приятелів, котрі його за те строго критикували. Ось і через те мали ми протягом майже сімох тижнів релятивний супокій на цілім російськім фронті. Та безчинність Росії вказує на її велике ослаблене.

Невдоволене у Франції.

БЕРНО. На суботішнім засіданю французького парляменту заявив п. Ру-Костадо, що буде голосувати проти буджету, доки Франція не буде мати правительства відповідного до воєнних справ. Однакове правительства, що розпочали війну, як і ті, що не змогли її докінчити, нічого не варті. Правительство старає ся тільки про удержане оптимізму. Від парляменту жадано тільки щораз то нових міністрів, а се мусить спровадити упадок Франції.

На всі уваги президента, щоби бесідник держав ся предмету обрад, відповідає бесідник, що від двох літ оповідає ся казку, що для ратованя вітчини треба мовчати і цілий світ мовчить. На приказ преса проявляла нечуваний цинізм.

На нове представлене президента, що не вільно в той спосіб промовляти, заявив бесідник, що інституція цензури є зрадницьким замахом стану проти вітчини. Дальше обговорював нечувані втрати війська, що подають в сумнів істноване французької раси. Бесідник бажає побіди Франції, але з накладом як найменьших сил. Коли бесідник почав дальше обвинувачувати Анґлію, счинив ся великий крик.

Президент відобрав бесідникови голос.

Воєнна диктатура в Анґлії.

ЛЬОНДОН. Кабінет буде складати ся тільки з пятьох членів воєнної Ради. Иньші міністри посвятять ся виключно праці в своїх міністерствах.

Америка а мирове посередництво.

ВАШІНҐТОН. Бюро Райтера доносить: Один високий урядник заявив, що Сполучені Держави не зробили пропозиції посередництва ані пропозиції мирової і не думають зробити її в найблизшій будучности, хибаби в світових випадках зайшов несподіваний зворот.

На морі.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить: Наші підводні судна затопили в днях 28 падолиста і 3 грудня в східній части Середземного моря два великі ворожі кораблі, що везли воєнний матеріал. Кораблі мали поємність 5000—6000 тон. Оба були уоружені і ескортовані через контрторпедовці.

КВАС ОСИП

Лисоня.

(Вражіня стрільця).

Ми дістали приказ стояти в поготівлю в ярку коло роздорожа в селі П. Дорогою йшли вже сотні до бою. Стрільці перекликались взаїмно, пращали ся зі знакомими з нашої сотні, одні веселі, сміяли ся, другі поденервовані — чути було передбоєву горячку.

Виходжу з яру на горб і крізь скла слїджу за боєм. Мимо артилєрійного вогня стрільці переходять через міст на ріці Л. і розвивають ся на поли в рострільну. Рострільна розтягає ся чим-раз більше в право і в ліво, за нею йде поволи друга — запас. Сірою ниткою тягне ся вона по зеленій млаці, виходить потім на жовтаво темні поля під горою, гине на хвильку в якійсь долинці і знова виходить і йде все дальше, все близше до ворога.

Ворожа артилерія стріляє дуже цільно. Стрілецька рострільна рве ся часом, але за хвильку знова сходить ся, никне хвилями в жовтаво бурім димі ґранатів і шрапнелів і знова йде вперід — незломна, сильна, непереможна.

— — — — — — — — — — — — — —

„Чи праве крило безпечне?“ питає мене пруський Beobachter. Не знаю. Чи стрільці не зажenуть ся за далеко не маючи опори правого крила? Чи не стане ся помилка страшна в своїх наслідках?

Але в тій хвили от. Ґорук знав як все, що має робити. До правого крила долучила сотня з напрямом в право екіс і стрільці клином, а пізнійше з боку почали заходити Москалів.

„Що за чудесний маневр“ — каже пруський офіцир. І всі, хто лише мав нагоду бачити, як йшла того дня стрілецька боєва лінія на Лисоні — мусїв подивляти стрільців.

— — — — — — — — — — — — — —

Дістаєм приказ долучити ся до крайного лївого крила рострільної. Збірка, виходимо зі села, маємо на мості кілька страт, розвиваємо ся в рострільну, йдем приспішеним ходом і за якийсь час лучимо до VII сотні.

— — — — — — — — — — — — — —

Ми вже в лїсї на горі. Ту найтяжша боротьба, Москалі борять ся дуже хоробро. Хвилями стрільці стрічають ся грудь о грудь з Москалями, але вони мусять уступати — стрілецька рострільна сильнійша.

Вістуна Турка ловить Москаль за шию і кричить: „Сдай ся“. Вони борикають ся — ще одна хвилька і останній ратунок — видно вістре штилєту і пробитий Москаль паде на землю.

Ще кілька хвиль і ми здобуваєм другі окопи.

— — — — — — — — — — — — — —

„Година 6'45 штурм“ — передає один другому в окопах. І знова кидаєм окопи і йдем вперід.

Підх. Кліщ вибігає з машиновим крісом на узліся, уставляє його скоренько і без сталевої охорони стріляє на Москалів з боку. За хвилю паде поцілений в голову без зойку, без скарги.

Ми біжимо дальше. Стрілець Тісточко вибігає вперід, прискакує до російського машинового кріса, ловить його і паде пробитий баґнетами, але за хвильку машиновий кріс вже наш.

— — — — — — — — — — — — — —

Стрільці йшли з хоробростю, яку годі описати. Завзяте було по обох сторонах. Кількох стрільців окружило рос. офіцира — хотіли взяти його в полон. Він вигягнув револьвер, крикнув „Сибіряки не здають ся“, стрілив і упав пробитий стрілецьким баґнетом.

— — — — — — — — — — — — — —

Год. 4'15 по пол. сеймий протинаступ. Найгірше пекло. Барабанний огонь артилєрії. У воздусї чути лиш шум і страшний гук вибуху ґранатів і шрапнелів, острий їдкий ґаз дусить горло... голова крутить ся... нерви пукають... земля дрожить, здає ся зірвала ся зі своєї оси і летить десь в пропасть безмежного простору, тріщить і пукає і розсипає ся — хоче ся крикнути і голос завмирає в грудях — пити, пити хочеть ся і не має що... Прикладаю горячу голову до глини, чую приємний холод землі...

Знова приказ вперід, кричу і сам не чую свого голосу, курю папіроску за папіроскою і біжу з другими. Рострільна підбігає, паде і знова йде вперід, з трьох боків тріскотять московські машинові кріси, пукають газові ґранати, падуть як скошені цілі корони дерев, ще одно страшне напружене сил, стрільці біжуть до наступу, поривають за собою Баварців і Чехів і в кількох хвилях добувають перші окопи.

29. XI. 1916.

НОВИНКИ.

— **Відзначене Українців.** При п. к. 36. полку крайової оборони дістали отсї Українці такі декорації: 1) Срібну медалю хоробрости I. кляси: Хорунжий Василь Бажан, фельдфебель Гриць Мамалиґа, цуґсфірер Теодор Гаврилїв, капраль Григорій Біґїв, кадет Евген Телюк, цуґсфірер Василь Настюк, кадет Володи-

мир Мельник, фрайтер Онуфрій Гуменюк, цуґсфірер Василь Башук, фельдфебель Григорій Передінчук, інфантеріст Іван Винник; 2) срібну медалю хоробрости II. кляси: Цуґсф Петро Сіміончик, фрайтер Прокіп Марчук, цуґсф. Павло Шмук, фрайтер Семен Ковбасюк, капралї Микола Гренюк і Тимофій Копчук, цуґсф. Михайло Горванюк, капралї Лука Яеїнчук і Дмитро Ферлей, кадет Ярослав Гладій, капралї Микола Семчук, Василь Дутчак, Микола Бакай і Петро Фарнюк, фрайтер Нестор Парч, цуґсф Петро Брайляк, капраль Олекса Стрижаківський, фрайтер Василь Федорів, капраль Михайло Лютик, фрайтер Дмитро Тартарин, фельдфебель Василь Сметанюк.

— **Від адміністрації календаря для виселенців в Ґміндї.** Календар вже вийшов і вислано всім, хто надіслав гроші. Обимає 132 сторони, а 20 ілюстрацій. Тому, що ціни пересилки в межичасї сильно підскочили (нова тарифа почтова) для того належить до ціни 1 примірника долучити 6 сот. на порто, до 10 примірників 60 сот., а до 100 примірників 2 кор. 20 сот. Хто хоче рекомендовану посилку мати нехай долучить на порто.

— **По убитю ґр. Штірка.** Слідство проти д-ра Фридриха Адлера, котрий застрілив президента мінїстрів ґр. Штірка, вже покінчене, а тепер судові психіятри прослїджують умовий стан підсудного. Розправа відбудеть ся в січни слїдуючого року. „Pester Lloyd„ доносить з Відня, що судові психіятри признали вже д-ра Адлера умово здоровим і почитальним. Акт оскарженя не є ще правосильний, бо оскаржений вніс спротив. Оскаржувати буде перший державний прокуратор Геплер, а оборони підняв ся Др. Гарпнер. Розправа буде явна.

— **Прокормлюванє убогих шкільних дїтий.** Безплатне прокормлюванє найбіднїйших учеників і учениць, започатковане і покликане до житя міською командою, почало ся з днем 7. с. м. Команда міста дала для 4: міських шкіл Львова зелїзні „воєнні кухнї“, котрі приміщено в 11 школах. В одній такій кухнї бере участь по три школи найблизше положені. Кожду кухню обслугує кухарка і дві сили помічничі (бранцї). Управа цїлої акції лежить в руках коменданта міста, котрого завданєм передовсїм подбати про фінансові середники. Осібний комітет і учительські збори шкіл старають ся про добре приладжене їдла і доглядають справедливого роздаваня. Тим чином прокормлюють ся щоденно безплатно понад 5.500 убогих шкільних дїтий.

— **Археольоґічні розкопки на російській Україні.** Як повідомляє „Кіев. Мисль“, на засїданю київського „Історичного Товариства Нестора-Лїтописця“ дня 12. падолиста член тов. В. Козловська предложила звіт з археольоґічних розкопок, зроблених лїтом с. р. коло с. Сушківки, уманського уїзду. Розкопки дали богато предметів трипільської культури, а також домікенської епохи.

— **Румунська столиця.** Столиця Румунії Букарешт лежить о побох боках річки Дімбовиці в дуже врожайній волоській рівнинї і має 400.000 мешканців. Перед 30. роками була столиця Румунії дуже занедбаним містом з деревляними хідниками, з малими брудними домиками розкиненими над неуреґульованою Дімбовицею. Згодом все змінило ся, а в послїдних часах названо Букарешт „малим Парижем“. Уреґульовано Дімбовицю і кинено через неї 14 мостів. Головні улицї є нинї бруковані і асфальтовані, часто і в порядку удержані, освітлені ґазом та електрикою. Особливо бульвари в ночи прямо залиті морем світла. Місто має канали і водопроводи.

Букарешт дїлить ся на пять дїльниць. Найкраще є середмістє („Червона дїльниця“) у якій є королївська палата, ратуш, університет і театр. Північно-західну часть міста займає „Зелена дїльниця“, де примістились фабрики і касарні. Є там теж палата престолонаслїдника і ботанїчний город. „Біла“ дїльниця розложилась на північно-східній части міста, „чорна“ має велику площу на торги і ярмарки, а в „синїй“ є митрополича палата і будинок парляменту.

В Букарешті є богато шкіл, святинь, музеїв, публичних бібліотек і шпиталів. Більшість населеня становлять Румуни. Та було тут велике число Жидів (15%), крім того Нїмцї, Французи, Італїйцї, Турки, Болгари і Серби. Найсильнїйший вплив на житє мали тут Французи.

— **Що воно значить?** Начальні власти на зайнятих Австрією частях Польщі заборонили предплачувати і поширяти слїдуючі дневники і часописї, що появляють ся на терені нїмецької окупації: „Polak Katolik“, „Gazeta Poranna“, „Dwa grosze“, „Lud polski“, „Widnokrąg“, „Nasza sprawa“, „Nasza Trybuna“, „Hajnt“, „Hacefira“, „Moment“, „Lebensfragen“, „Gazeta Łódzka“, „Godzina Polski“, „Neue Lodzer Zeitun“, „Lodzer Volksblatt“, „Deutsche Post“, „Goniec Częstochowski“, „Kuryer Zagłębia“, „Głos Polski“, „Kurjer Płocki“, „Goniec Kujawski“ і „Głos Wiary“.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 13. грудня 1916.

Нинї: 13. грудня гр.-кат. Андрея, римо-кат. Луції.

Завтра: 14. грудня гр.-кат. Наума, римо-кат. Спіридіона.

○ Подає ся до загального відома, що дійсна потреба несеня Помочи укр. студенству, спричинила реактивоване Т-ва „Руська Академічна Поміч“. Виділ сподіє ся, що всї ті, котрі мають можність помочи Т-ву до сповненя його цїли, чи то ласкавими датками, чи то звернением залеглостий, радо допоможуть йому. Гроші просить ся присилати до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, на біжучий рахунок Т-ва, з дописком: „для Р. Акад. Пом.“. За Виділ: А. Короць голова, М. Кузняк писар.

○ Виказ жертв, які вплинули на воєнну кухню для шкільної молодїжи: Берська Ванда К 40, Каварня Тененбавм і Мошкович К 500, Команда другої армії — Полеве кіно К 3.000, Ґенерал Вітошинський К 25, Галицький Земельний Банк К 500, Й. Ексц. Архієпископ Більчевський К 1.000, Леопольд і Генрик Бачевський К 5000, Промисловий Банк К 1000, Жертва Жіночого Комітету для воєнних кухонь К 78, Радник Шаф К 400, Акційне Товариство броварів К 2.000, Дирекція Галицького земельного Банку К 200, Східно галицька лїкарська палата К 200, Дохід з викладу проф. Вацика К 76, Сконфіскованї запаси шампана К 36, Комітет опіки для польських леґіонїстів К 47·10, Марія Ґуґет К 200, Михайло Кремер К 200, учителька Макаревич К 4, Комітет опіки для польських леґіонїстів К 30·83, Чистий дохід з представленя дир. Левевича К 104.

Послїдні вісти.

Йде мир!

ВІДЕНЬ. Урядово оповіщують:

Коли в лїтї 1914 року вичерпала ся терпеливість Австро-Угорщини супроти цїлого ряду після пляну слїдуючих по собі і щораз то більших визовів і погроз, а монархія по 50-ти майже роках безперервного мира виділа себе приневоленою вхопити за оруже, то в тій ворожій постанові були рішаючі не завойовницькі наміри, а виключно гіркий приказ оборони. Боронити своє істнованє і обезпечити його в будучности перед подібно зрадливими замахами ворожих сусїдів — се було завдане і цїль монархії в сучасній війнї.

Разом з досвідченими у вірнім братерстві союзниками війська і фльота Австро-Угорщини борють ся і проливають кров, алеж бо в своїм побідоноснім поході вперід осягнули вони богаті успіхи і знищили наміри ворогів. Осередні держави віднесли не лише ряд побід, але і мають в своїм посїдаю просторі ворожі области.

Непоборима є їх сила. Ось щойно недавно відчув послїдний зрадник-неприятель незахитану витривалу волю опору серед нашого населеня.

Ніколи вороги не зможуть мати надії, щоби побідити і розторощити союз осередних держав. Ніколи не вдасть ся їм зломити нашої сили запорядженями, що мають на цїли нас замкнути і виголодити. Їх воєнні цїли, до яких за весь час війни зовсїм не приблизили ся, виявлять ся і в будучности як зовсїм не можливі до осягненя.

Супроти сего дальше веденє війни є для неприятелів безкорисне і даремне. Натомісць союз з осередних держав зміряв успішно до двох цїлий: Оборони перед атаком на їх істнованє і цїлість, (що було давно пляноване і умовлене), а також до вдобутя реальної запоруки проти обновленя такого загроженя їх істнованя та їх мирного розвитку.

Не дадуть ся вони зіпхнути з ґрунту своєї екзистенції, обезпеченої осягненими успіхами.

Продовженє вбійчої війни, в котрій неприятелї можуть ще богато знищити, але не вспіють вже відвернути судьби, представляє ся щораз більш як безцїльнеє нищенє людського житя і майна — як неоправдана конечністю нелюдскість, як злочин проти культури.

Се переконанє і надія, що той сам погляд може і по ворожій сторонї взяти верх, спричинили, що у віденськім кабінетї в повній згоді з правительствами союзних держав дозріла думка підприняти льояльну і явну пробу довести до виміни гадок з ворогом, щоби промостити шлях до мира.

В тій цїли нинї правительства Австро-Угорщини, Німеччини, Болгарії і Туреччини вирядили до дотичних компетентних представників держав, яким поручено охорону ворожих горожан рівнозвучні ноти, котрі висловлюють нахил до почину мирових переговорів з ворогами і містять в собі просьбу о доручене тої відомости посредством тих правительств дотичним ворожим державам,

Рівночасно в осібній нотї подано той крок до відома Апостольської Столицї і прошено о діяльну співучасть в тій мировій пропозиції. Таксамо повідомлено про сей крок компетентних в 4 столицях представників иньших невтральних держав, в цїли подання того до відома їх правительств.

Тим кроком Австро-Угорщина і її союзники зложили новий рішаючий доказ свойого замилуваня до мира Отже річию ворогів є у виду цїлого світа дати свідоцтво своїх замислів.

А 4-союзні держави, який небудь був би усніх його пропозиції не поносити-ме відвічальности супроти своїх народів за накинений йому дальший тяг війни.

Ся нота звучить в перекладї.

Найстрашнїйша війна, яку знає історія, шалїє майже від півтретя року в великій части світа. То нещастє, якого не вспіли повздержати звязи спільної цівілїзації спадає на людскість на проковтнене її найцїннїйших здобутків, грозить знищенєм його духового і інтеґрального поступу, що на порозї 20. століття становило гордість Европи. Австро-Угорщина і її союзники: Німеччина, Болгарія і Туреччина в тій боротьбі доказали про свою непоконану силу. Досягли они великих подвигів над противниками, що перевзжали їх числом і воєнним матеріялом.

Непоколебимі їх лїнії опирають ся щораз то обновлюваним наступам ворожих військ. Послїдний наступ на Балканї скоро побідно відбито. Послїдні події доказують, що також продовжене війни не вспіє зломити нашої відпорної сили, а радше цїле положенє дає нам надію на нові успіхи. Чотири союзні держави були приневолені вхопити за оруже і боронити свого істнованя і свобідного народного розвитку. Також славні дїла їх військ нічого в тім не змінили. Вони були все тої думки, що їх власні права і слушні бажаня не стоять в суперечности з правами иньших народів.

Переняті почутєм своєї військової і господарської сили і на случай конечности готові вести накинену собі війну до останка та оживлені бажанєм спинити дальший розлив крови і зробити кінець жорстокостям війни, чотири осередні держави пропонують безпроволочно розпочати мирові переговори.

Предложені ними в тих переговорах пропозиції, які зміряють до обезпеченя чести істнованя і свобідного розвитку їх народів, творять відповідну основу для усталеня тривалого мира.

Наколиби мимо того мирового предложеня війна мала тривати дальше, то чотири союзні держави є порішені вести її аж до побідного кінця, але скидають зі себе всяку відвічальність перед людством і історією,

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 12. грудня 1916.

На східнім фронтї.

Фронт маршалка пільного Макензена:

На Волощинї дійшли союзні війська до лінії Urziczeni-Mizil. Щоденно беремо по кілька тисяч бранців.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

Російська наступаюча дїяльність в граничній области на захід і на північний захід від Окни не ослабла також вчера. Ворога всюди відперто. Місцевих успіх виборений ним передвчера вирівнано протинаступом. На узгірю Valeputna і на північний захід відси заатакував ворог нинї рано надзвичайно нагально. По масовім наступі, виконанім нинї рано о 1. год

без всякого артилерійського приготованя сл дували по сильнім арматнім приготованю дальші наступи о год. 3. і 4. рано. Російські колюмни зломано завдяки чуйности нашої піхоти і знаменитому діланю нашої артилерії на всіх точках перед нашими засіками; вони відлили до становиськ з котрих вийшли. Також в области Ледової і на Смотрци не мало успіху кілька сильнійших наступів.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

В области ц. і к. військ не зайшло нічо важнійшого.

На італійськім і півд.-східнім фронті.

Нема нічо до оголошеня.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

На полі битви над Соммою боєва діяльність артилерії, яка від кінця падолиста була значно менша, пополудни переходово знов зросла.

Фронт пруського наслідника престола:

На східнім березі Мози і близько Мезелі сильний огонь армат і метавок мін без діяльности піхоти.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Довершені з успіхом підприняття стеж над Стоходом, достарчили цінних відомостий про розміщене російських сил.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

В Карпатах лісних на Смотрци, в области Ледової Баби а також обновлювані неприятелем в ночи сильні наступи на відтинку Мештe Канешті зістали відперті цілковито німецькими і австро-угорськими силами. Також по обох сторонах долини Тротус підприняли Росіяни безуспішні наступи проти узгірь, жертвуючи чимало людий і амуниції. Німецькі стрільці привели з виправи на північ від Ледової 10 бранців і три скоростріли. На північ від Сульти прогнано Росіян з узгіря, яке недавно опинилось в їх посіданю.

Фронт маршалка пільного Макензена.

Успіхи в борбах на цілім фронті! Urziceni і Mizil в наших руках. Група війська, а особливо 9 армія забрала Румунам за послідні три дні понад 10.000 бранців, пару армат і богато полевих знарядів.

Фронт македонський:

Війська антанту особливо Серби женуть щоденно на німецько болгарські становиська. На обох берегах Черни і вчера потерпіли вони знов тяжку криваву невдачу.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Осип Назарук. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.